

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 490. Qualis & ad quid, & cui detur actio ad damnum datum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

Richt. d. de damno n. 3. quibus favere videtur Barb. in c. fin. h. t. n. 2. Tenentes ex quavis etiam levissima culpa juridica oriri obligationem in conscientia refarciendi damnum. Ratio responsionis est, quod præterquam plures graves AA. negent, per leges civiles posse imponi obligationem in conscientia, leges etiam ecclesiasticae, eam imponentes citra sententiam Judicis, sint nimis rigidae, & attentâ fragilitate humanâ in foro animæ impracticabiles, adcoque videri possint injustæ, Arg. c. erit autem. dist. 4. dum ibi ad justitiam legis requiritur, ut sit possibilis secundum naturam. Accedit, quod tam gravis obligatio, utpote in legibus illis non expressa, passim sit ignota fidelibus, dum eorum communis sensus & persuasio est, se in conscientia tutos, & ab ea obligatione immunos esse, quando ipsis incitis & omnino non advertentibus, ac proinde involuntariè damnum contigit, non secus ac si fortuito vel à bestia contigisset. Ex quibus omnibus illud ad minimum conficitur, quod talis obligatio in conscientia ab omnibus ferè, etiam ab oppositæ sententiæ assertoribus in dubium vocetur, in re autem dubia & obscura pars benignior sit præferenda. l. semper. & l. eaque. ff. de Reg. jur. & standum pro immunitate ab obligatione & libertate, in cujus possessione à natura constituti sumus.

4. Resp. quartò: damnum sine culpa theologica datum compenlandi obligatio in conscientia dari post sententiam Judicis pronunciantis juxta leges videtur communis & probabilis doceri à Mol. l. c. n. 5. & aliis contra Haunold. cit. n. 178. fundantem se in præsumptione culpæ theologicæ, quæ præsumptio in foro interno cedat veritati; nam sententia illa Judicis non profertur ob præsumptionem culpæ theologicæ, sed ob juridicæ culpæ probationem, quæ inducitur vi dictarum legum quæst. præced. citatarum, quæ ex justissimis causis latæ, nimirum, ut quilibet sollicitus invigilet, ne suâ suorumque culpa damnum inferatur proximo, reipublicæ tranquillitas turbetur, si sit immunitas obligationis reparandi damni etiam ex culpa levissima orti, sunt justissimæ. etsi eæ non obligent in conscientia, & juxta quas si feratur sententia Judicis, ea justa est, & inducit obligationem in conscientia reparandi damni, & consequenter culpam theologicam, si non observetur: adeoque plus operatur quam casus merè fortuitus. Unde jam dici nequit, talem damnificantem ex culpa levissima non obligari in conscientia ante sententiam Judicis, adeoque nec post eam.

Quæst. 490. Qualis, & ad quid, & cui detur actio ob damnum datum?

1. Resp. primo: datur actio ex lege Aquilæ, primò si damnum importet occisionem hominis vel pecudum quæ gregatim pascuntur, ut oves, boves, sues, datur actio ad æstimationem, non tantum quanti fuit tempore interitus, sed etiam quanti retro per totum annum & insuper ad æstimationem omnis damni, quod occisione hominis vel pecudis alteriusve rei deterioratæ vel destructæ contigit, juxta dicta quæst. præced. & §. 10. & seq. Inst. ad leg. Aquil. in specie autem si animal, quod gregatim non pascitur, v. g. canes, aves, feræ, occidatur, petitur æstimatio rei deterioratæ aut peremptæ: quanti retro à proximis triginta diebus fuerat. §. si illud autem. inst. ad leg. Aquil. De cætero etsi in actione ex Leg. Aquil. regulariter solum petatur æstimatio damni, & quanti interest damnificantis damnum datum non fuisse, §. 10. Inst. h. t. dantur tamen casus & actiones, ex aliis legibus, in quibus ad plus convenitur damnificans, v. g. ad duplum, dum quis

R. P. Lewr. Jur. Can. Lib. V.

clam Arbore alterius succidit. l. furtum. §. fin. l. 8. ff. arborum furtum casar. ad quadruplum, dum quis per vim intulit damnum; item ad quadruplum, dum quis tempore calamitoso, puta, incendii, tumultus, ruinæ, naufragii damnificavit. l. 1. pr. & l. 3. §. non solum. ff. de incendio, ruina &c.

2. Resp. Secundò: si animal pauperiem, id est, damnum dederit, contra dominum illius datur actio, ita tamen, ut ei liberum sit vel præstare æstimationem damni, vel animal noxæ dedere, id est, vivum tradere damnificato, non tamen liberabitur dominus tradendo animal, sed in solidum tenetur ad omne damnum refarciendum, si dominus fuerit in culpa, animal naturâ suâ ferox non bene custodiendo, ne læderet; idem est, si Animal ex natura non ferox solitum cornibus impetere alia animalia damnum fecerit. c. fin. h. t. §. quod si, & ibi Abb. n. 3. not. 4. Pirh. h. t. n. 12.

3. Resp. tertio: potest clericus agere ad æstimationem injuriæ sibi illatæ, & petere, ut pœna pecuniaria sibi applicetur ultra damna & interesse ex injuria secuta. C. olim h. t. Abb. ibid. n. 3. Farin. pr. crim. p. 3. q. 105. n. 36. Pirh. h. t. n. 19. not. 3.

4. Resp. denique: competit actio directa domino rei læsæ ejusque hæredibus. l. 11. §. 6. l. 23. §. 8. h. t. utilis autem etiam reliquis in re læsa jus vel interesse habentibus, ut sunt usufructuarius, cit. l. 11. §. fin. bonæ fidei possessoribus. l. 17. ff. h. t. creditoribus hypothecariis, cit. l. 17. vasallis, emphyteuticariis, superficiariis, non tamen datur habentibus tantum interesse ob jus ad rem, cit. l. 11. §. 9. neque datur uxori à marito vulneratæ, aut nimia sævitiâ ab eo malè tractatæ, cum ratione liberi hominis non detur, nisi ratione expensarum, curationis, quas maritus facere tenetur. l. 13. C. de negot. gestor. & operarum, quæ marito debentur, Lauterb. ad Leg. Aquil. §. 21. sed neque restituere tenetur quicquam ratione deformitatis relictæ in corpore, quia liberum corpus non recipit æstimationem. l. 3. ff. si quadrupes pauperiem, Pirh. h. t. n. 17. quamvis pœnâ extraordinariâ carceris, relegationis, fustigationis puniri possit maritus.

Quæst. 491. Repressaliæ quid sint, & num sint licitæ, & contra quos concedi possint?

1. Resp. ad primum: repressaliæ, de quibus c. est unico. h. t. in 6. quæ pignorationes vocantur, sunt literæ, in quibus Princeps vel respublica subditis, aut militibus suis injustum damnum passis dat potestatem invadendi terras eorum, qui damnum intulerunt, & occupandi bona incolarum, etiam innocentium in compensationem illorum, Sylv. v. repressaliæ n. 1. Laym. ib. mor. tr. 3. c. 12. n. 13. Pirh. h. t. n. 21.

2. Resp. ad Secundum: ut licitæ sint ejusmodi repressaliæ, requiritur primò: autoritas Principis concedentis illas, ut bellum indicere possit, cum sint species quædam belli. Covar. reg. peccatum. p. 2. §. 9. n. 5. Secundò: justa causa concedendi illas, talis nimirum, ob quam justum bellum indici possit, ut dum respublica, contra quam conceduntur, neglexerit vindicare, quod à suis subditis improbè factum fuit, vel reddere, quod per injurias ablatum est. c. dominus. 23. q. 2. Tertio: recta intentio illius, cui conceduntur. Quarto: ut illarum damnum non excedant. Quintò: ut non fiant in personis innocentibus, qui nullam in damnificando culpam contraxerunt, bene tamen in rebus eorum, occupando & diripiendo illas, & hinc etiam per accidens illos,